☐ پومپەونىڭ شينجياڭعا ساياتىن جۇڭگوعا قارسى سوزدەرىنە باتىل قارسى تۇرامىز

“شينجياڭنىڭ داموۋىنا كەدەرگىلىك جاساعاندارعا باتىل قارسى تۇرامىز!”

— سىرتقى ىستەر مينيسترلىگىنىڭ شينجياڭعا ساياتىن ماسەلەلەر جونىندە اقپار جاريالاۋ ماجىلىسىنەن كەلگەن ٴۇن

☐ شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ تىلشىلەرى
ما جۋيان، سۇن نان

“شينجياڭدا ‘زورلىقپەن ەڭبەككە سالۋ’ ٴومىر ٴسۇرىپ وتىر؟”، “ىشكى ولكەلەردە زاۋودتار ۇيعۇر جۇمىسشىلارىنىڭ ناماز وقۋىنا نەمەسە زاۋود اۋماعىنان شىعۋىنا رۇقسات ەتپەيدى؟”… باتىستىڭ شينجياڭعا ساياتىن كەيبىر وتىرىك - وسەكتەرىنە قاراتا، شينجياڭ ۇيعۇر اۋتونوميالى رايونىنداعى ٴبىرقانشا كادر - بۇقارا 2 - ايدىڭ 1 - كۇنى سىرتقى ىستەر مينيسترلىگىندە وتكىزىلگەن شينجياڭعا ساياتىن ماسەلەلەر جونىندەگى اقپار جاريالاۋ ماجىلىسىندە جۇڭگو جانە شەتەل اقپارات قۇرالدارىمەن جۇزدەسىپ، ٴتول كەسىرمەلەرى ارقىلى وتىرىك - وسەكتەرگە ٴبىر - بىرلەپ تويتارىس جاساپ، ٴىستىڭ جاي - جاپسارىن شىندىق ارقىلى كورسەتتى.

“ٴوزى ٴۇشىن اقشا تابۋدى قالايشا ‘زورلىقپەن ەڭبەككە سالۋ’ دەۋگە بولادى؟”

“ٴبىزدىڭ جۇمىسقا شىعىپ اقشا تابۋىمىز ٴوز تۇرمىسىمىزدى جاقسارتا ٴتۇسۋ ٴۇشىن، ٴبىزدى ەشكىم ماجبۇرلەپ وتىرعان جوق، بىرەۋدىڭ ماجبۇرلەۋىنىڭ دە قاجەتى جوق”. امەريكانىڭ بۇرىنعى مەملەكەت ىستەرى حاتشىسى پومپەونىڭ شينجياڭدا از ۇلتتار “زورلىقپەن ەڭبەككە سالۋعا” ۇشىراپ وتىر دەگەن ٴپاتۋاسىنا 27 جاستاعى شينجياڭدىق ازامات اكبار ابىلەتتىڭ زىعىردانى قاينادى.

ينتەرنەتتەگى جۇمىسقا قابىلداۋ ينفورماتسيالارى ارقىلى اكبار ابىلەت جوعارى تەحنيكۇمنان وقۋ تاۋىسقان سوڭ ٴبىر جەم - ٴشوپ زاۋودىمەن ەڭبەك توقتامىن جاسادى. ەڭبەكشىل اكبار ابىلەت قىزمەتتەن تىس ۋاقىتتا، باسقارۋ جاعىنداعى بىلىمدەردى وزدىگىنەن ۇيرەندى، قازىر سەرىكتەستىكتىڭ ورتا دارەجەلى باسقارۋشىسى. ونىڭ سوزىمەن ايتقاندا، “ٴوزى دە اق جاعالىلاردىڭ قاتارىنا كىرگەن”.

تۇرمىس بارعان سايىن جاقسارا ٴتۇستى، اكبار ابىلەت بيىل وزىنە جاڭا نىسانا قويىپ وتىر: “اقسۋ قالاسىنان ٴۇي العان سوڭ، قالىڭدىعىما ۇيلەنۋ تالابىن قويامىن”.

باتىس وقىمىستىلارىنىڭ شينجياڭدا نەشە ٴجۇز مىڭ از ۇلت جۇمىسشىسى “قولمەن ماقتا تەرۋگە ماجبۇرلەندى” دەگەنىن ەستىگەندە، كۇچار قالاسىنداعى ماقتاشى شارۋا باكىر ساۋىردىڭ كوكەيىنە سۇراۋلار تۋىلدى: “ماقتا تەرۋشىلەردى ماقتا تەرۋگە شاقىرساق، ولار 2 ايدان استام ۋاقىتتا 10 مىڭ يۋاننان استام اقشا تابادى، ٴبارى تالاسا - تارماسا كەلەدى، مۇنى زورلادى دەۋگە كەلە مە؟”.

“ٴوزىنىڭ جەرىن ەكسە، ٴوزىنىڭ ماقتاسىن تەرسە، ٴوزى ٴۇشىن اقشا تاپسا، قالايشا ‘زورلىقپەن ەڭبەككە سالۋ’ دەۋگە بولادى؟”، - دەدى باكىر ساۋىر.

شينجياڭ ۇيعۇر اۋتونوميالى رايوندىق پارتكوم ۇگىت ٴبولىمىنىڭ ورىنباسار باستىعى شۇي گۋيشياڭ اقپار جاريالاۋ ماجىلىسىندە مىنالاردى ٴبىلدىردى: شينجياڭداعى ٴار ۇلت ەڭبەكشىلەرىنىڭ ەڭبەكاقى الۋ ۇقىعى، دەمالۋ، دەمالىس الۋ ۇقىعى، ەڭبەك حاۋىپسىزدىگىن، تازالىعىن قورعاۋ ۇقىعى، قوعامدىق قامسىزداندىرۋعا، يگىلىككە كەنەلۋ ۇقىعى قاتارلى ۇقىقتارى تۇگەلدەي زاڭ بويىنشا قورعالادى. ولاردىڭ مەيلى شينجياڭدا بولسىن نەمەسە باسقا جەرلەردە بولسىن، ٴدىني سەنىم، ۇلت مادەنيەتى، ٴتىل - جازۋ قاتارلى جاقتارداعى ۇقىق - مۇددەسى بىردەي زاڭ بويىنشا قۇرمەتتەلەدى جانە قامتاماسىز ەتىلەدى، پومپەو جالا جاۋىپ وتىرعان “زورلىقپەن ەڭبەككە سالۋ” قايدان بولسىن؟

“اپتا سوڭىندا مەشىتكە بارىپ ناماز وقۋىمىزعا ەشكىم كەسە - كولدەنەڭ بولىپ كورگەن جوق”

“نانچاڭ قالاسىندا مەشىت بارىن ٴبىلمەيمىز، جۇمىستان تۇسكەن سوڭ نەمەسە دەمالعان كەزدە دىنگە سەنەتىن قىزمەتتەستەر مەشىتكە بارىپ ناماز وقيدى، ەجەلدەن ەشكىم كەسە - كولدەنەڭ بولعان ەمەس”. كەزىندە جياڭشيدىڭ نانچاڭىندا جۇمىس ىستەگەن ٴيۇسۇپجان ياسىنجان “ۇيعۇر جۇمىسشىلارىنىڭ ەركىندىگى شەكتەلدى” دەگەن سۇراۋعا وسىلاي اڭىس قايتاردى.

سەرىكتەستىكتەگى تۇرمىسىن تىلگە العاندا، ٴيۇسۇپجان ياسىنجاننىڭ ەمەۋرىنىنەن ساعىنىش لەبى ەسەدى. ونىڭ قاراۋىنشا، سەرىكتەستىكتىڭ جاتار ورىن شارت - جاعدايىن “جۇلدىز دارەجەلى مەيمانحانا” دەڭگەيىندە دەۋگە بولادى. دوستارى نانچاڭعا ساياحاتتاي كەلگەندە ول 2 كۇن رۇقسات الىپ، ولارمەن بىرگە تىڭۋاڭگى قاتارلى كورىنىس تۇيىندەرىن ارالاعان.

“اپتا سوڭىندا دەمالعان كەزدە بىرنەشە قىزمەتتەستەر ۋادەلەسىپ بىرگە كوشە ارالايمىز، زات ساتىپ الامىز، كينو كورەمىز. ٴار جىلى تۋىسشىلاۋ دەمالىسىن العان كەزدە سىرتقا شىعىپ ساياحاتتاۋىمىزعا دا، ۇيگە قايتىپ وتباسىمىزداعىلارمەن بىرگە بولۋىمىزعا دا بولادى، سەرىكتەستىك تۋىسشىلاۋ جول قاراجاتىمىزدى ەسەپتەن كوتەرىپ بەرەدى”، - دەدى ٴيۇسۇپجان ياسىنجان تىلشىگە، ول كەيىن گرۋپپا باستىعى بولدى، ايلىق ەڭبەكاقىسى ەڭ باستاپقى 4500 يۋاننان 5500 يۋانعا ٴوستى. 2019 - جىلى 8 - ايدا ول اۋىلىنا قايتىپ، جۇمىس ىستەپ تاپقان اقشاسىمەن اكەسى ەكەۋى ٴۇي اشەكەيلەۋ ساۋداسىن ىستەدى.

پومپەونىڭ مالىمدەمە جاريالاپ “شينجياڭ ٴدىن ەركىندىگىن شەكتەيدى” دەگەنىنە، قاراقاش اۋدانى شىنباق ٴمالىسى كونەشاھار مەشىتىنىڭ يمامى مامەت مامەتيمين ٴتول كەسىرمەلەرى ارقىلى “پومپەونىڭ وتىرىك - وسەگىن ايپارادا اشۋعا” بەكىدى.

2018 - جىلى شينجياڭ ٴيسلام ٴدىنى شۋەيۋاننان وقۋ تاۋىسقاننان كەيىن مامەت مامەتيمين مەشىتكە بارىپ يمام بولدى. ول بىلاي دەدى: ٴار كۇنگى بەس ۋاقىت نامازدا، جۇما نامازىندا، “ورازا ايت”، “قۇربان ايت” نامازىندا ماڭايداعى مۇسىلمانداردىڭ بارلىعى وسى اراعا كەلىپ ناماز وقيدى. ٴار جىلعى ورازا ايى مەزگىلىندە مۇسىلمانداردىڭ ورازا ۇستاۋى نەمەسە ورازا ۇستاماۋى تۇگەلدەي جەكە ادامنىڭ ٴوز جۇمىسى، كىلىگۋگە ۇشىرامايدى.

“اياق كيىمنىڭ ٴدال كەلگەن - كەلمەگەندىگىن كيگەن ادام بىلەدى. جۇڭگونىڭ ٴدىن ساياساتى جاقسى ما - جامان با، شينجياڭنىڭ ٴدىن جاعدايى جاقسى ما - جامان با، شينجياڭداعى ٴدىني قايراتكەرلەر مەن ٴار ۇلت مۇسىلماندارىنىڭ ەڭ سويلەۋ ۇقىعى بار”. مامەت مامەتيمين بىلاي دەدى: “ٴبىز پومپەوعا ەندىگارى ٴدىننىڭ كيەلى اتىن قورلاعانىڭدى قوي، سەنىڭ ايتىلمىش ‘مالىمدەمەڭ’ ٴبىر جاپىراق جاراقسىز قاعاز عانا دەپ قاتاڭ ەسكەرتەمىز!”.

“تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعى مەنى جار باسىنان قۇتقاردى”

حوتان ايماعى حوتان اۋدانىنان كەلگەن نۇريمانگۇل وبۇلقاسىم تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعىنان وقۋ بىتىرگەننەن كەيىن بۇگىنگى كۇندە قىستاقتىڭ ايەلدەر مەڭگەرۋشىسى بولدى، قىستاقتاعى اپەكە - سىڭلىلەردىڭ بارلىعى ونى قۇرمەتتەيدى، قيىنشىلىقتا جولىقسا ودان كومەك سۇرايدى، بۇل ونى ماقتانىش سەزىمىنە بولەيدى. ٴبىراق، بۇرىنعى ىستەردى ەسكە العاندا، ول ٴوزىن ولگەردە “جىندانىپ كەتكەندەي” سەزىنەتىندىگىن ايتتى.

“بۇرىن ارالاسقان كەيبىر ادامدار ماعان ۋشقارى يدەيانى تاراتاتىن ٴبىر كىتاپ بەردى، ٴارى ماعان ۇزدىكسىز ٴناسيحات جۇرگىزدى”. نۇريمانگۇل وبۇلقاسىم: “ٴبىر جولى اعامنىڭ قىزىنىڭ بىرەۋدىڭ تويىندا بيلەپ جۇرگەنىن كورىپ ونى بوقتەدىم جانە وعان قول جۇمسادىم. مەنىڭ ارەكەتىمنەن قاسىمداعى تۋىس - تۋعان، دوس - جاراندارىم قاتتى ۇرەيلەنىپ كەتتى”، - دەدى.

“تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعى مەنى جار باسىنان قۇتقاردى”. كەيبىرەۋلەردىڭ تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعى تاربيەلەنۋشىلەردى “قىسپاقتا الدى” دەگەنىنە نۇريمانگۇل وبۇلقاسىم قاتتى نازالانىپ: “ولار تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعىنا كەلىپ ەكسكۋرسيالاپ كورگەن جوق، تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعىنان وقىعان بىزبەن دە بەتپە - بەت اڭگىمەلەسكەن ەمەس، مۇنداي وسەك - اياڭدى قايدان شىعارىپ جۇرگەنىن كىم ٴبىلسىن؟ شىنىندا، وتە ماسقارالىق!”، - دەدى.

نۇريمانگۇل وبۇلقاسىم سياقتى تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعى جونىندەگى وسەك - اياڭداردى ەستىپ قاتتى كەكتەنگەندەردەن تاعى سادىرجان سابىر دا بار. وقۋ بىتىرگەننەن كەيىن ول اس - سۋ سەرىكتەستىگىنە جۇمىسقا قابىلدانىپ، تەحنيكالىق تىرەكتەن ورتا دارەجەلى باسقارۋشىعا كوتەرىلسە، قازىر سەرىكتەستىكتىڭ ورىنباسار ديرەكتورى، اجەپتاۋىر كىرىسى بار بولىپ، وتباسىنىڭ شارت - جاعدايى دا بارعان سايىن جاقساردى.

“تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعى بولماسا، مەنىڭ جاعدايىم قازىرگىدەي جاقسى بولماس ەدى. مەن شەكارا سىرتىنداعى ٴىشىنارا ادامداردىڭ تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعىن ‘جازا لاگەرى’، تۇرمە، ۇلتتىق ەزگى، ٴدىني ەزگى دەگەندىگىن ەستىدىم، بۇل بۇكىلدەي جالا جاۋىپ، كۇيە جاققاندىق. ٴبىزدىڭ قانداي تۇرمىس كەشىرىپ جاتقاندىعىمىزدى كەلىپ كورسەڭدەر بىلەسىڭدەر!”، - دەدى سادىرجان سابىر.

“ٴبىز بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمى سياقتى حالىقارالىق ۇيىمدى قامتىعان حالىقارالىق قوعامنىڭ ٴبىزدىڭ يگىلىكتى ارەكەتىمىزدى ىشكەرىلەي ٴتۇسىنۋىن، قولداۋىن، ۇلگى الۋىن قالايمىز، ٴبىز دە حالىقارالىق قوعامنىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ، ۋشقارىلىقتى الاستاۋ كۇرەسىنە ۇلەس قوسۋدى قالايمىز”. شينجياڭ ۇيعۇر اۋتونوميالى رايوندىق حالىق ۇكىمەتى اقپارات كەڭسەسىنىڭ مالىمدەمەشىسى ٴەليجان انايات: “ال، ەگەر دە سىڭار جاقتى كوزقاراستا بولىپ، شينجياڭعا كەلىپ ايتىلمىش ‘سىپاتتاۋ’ ارەكەتىمەن شۇعىلدانسا، قىلمىسى بار دەپ تۇجىرىمداۋ جولىمەن تەكسەرۋ جۇرگىزسە، ايتىلمىش ‘شينجياڭ ماسەلەسىن’ سىلتاۋراتىپ، جۇڭگونىڭ ىشكى ىسىنە كيلىكسە، شينجياڭنىڭ ىستەرىنە قول سۇقسا، شينجياڭنىڭ داموۋىنا كەدەرگىلىك جاساسا ٴبىز قارسى المايمىز ٴارى باتىل قارسى تۇرامىز!”، - دەدى.

(شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ 2 - ايدىڭ 2 - كۇنى بەيجيڭنەن بەرگەن حابارى)

اۋتونوميالى رايوندىق ادەبيەت - كوركەمونەرشىلەر بىرلەستىگى

پومپەونىڭ وتىرىك - وسەكتەرىن باتىل پاش ەتەمىز

پومپەو شينجياڭ ۇيعۇر ۇلتى مۇسىلماندارىنا جانە باسقا دا از ۇلتتارعا “ٴناسىل جويۋ” جانە “ادامزاتقا قارسى قىلمىس” وتكىزدى دەپ جالا جاپتى. ساياسي الدامشى، ساياسي ارسىز پومپەونىڭ شىندىقپەن ساناسپايتىن وتىرىك - وسەگى توتەنشە ارسىزدىق، توتەنشە پاسىقتىق، بارىنشا سوراقىلىق بولىپ، شينجياڭداعى ٴار ۇلت حالقىن قامتىعان جۇڭگو حالقىنىڭ كوڭىلىنە اۋىر قاياۋ سالدى. شينجياڭداعى ٴار ۇلت جازۋشىلارى، كوركەمونەرشىلەرى جانە قالىڭ زيالى قاۋىم ٴبىر اۋىزدان توتەنشە كەكتەنەتىندىگىن، قاتاڭ ايىپتايتىندىعىن جانە باتىل قارسى تۇراتىندىعىن بىلدىرەدى! ٴبىز قاتاڭ تۇردە پوزيتسيامىزدى ايقىن بىلدىرەمىز:

پومپەو بارىپ تۇرعان الدامشى، وتىرىكشى. پومپەونىڭ شينجياڭ جونىندەگى ٴسوزى تۇگەلدەي وتىرىككە، كولگىرلىككە، سونداي - اق كۇشتى يدەولوگيالىق سىڭار جاقتى كوزقاراسقا جانە قىرعي قاباقتىق وي جەلىسىنە تولعان. پومپەو قارا باسىنىڭ ساياسي مۇددەسى ٴۇشىن شينجياڭ “زورلىقپەن ەڭبەككە سالدى”، “زورلىقپەن بەدەۋلەدى”، ت. ب دەپ جالا جاۋىپ، شينجياڭدى قيسىنسىز داتتاپ، قالپاق كيگىزىپ، بەلگى تاعىپ، وسەك تاراتىپ، جالا جابۋ كانىگىلىگىن بارىنشا كورسەتتى، وتىرىك كوڭىل بولگەنسىپ، ٴىس جۇزىندە كىلىگىپ، شىنىن قۇعاندا، بۇلدىرۋمەن اينالىستى، ونىڭ قىلىعى تۇرپايى، كورگەنسىز، سيپاتى اسا جيركەنىشتى، نيەتى بارىنشا پاسىق. “اۋىزبەن وراق ورعاننىڭ بەلى اۋىرمايدى. مايموڭكەلەگەن كولگىر ٴسوز ۇياتسىزدان شىعادى”. پومپەونىڭ قايتا - قايتا وتىرىك - وسەك قۇراستىرىپ، قاتە كوزقاراس ازىرلەپ، ادامدىق ۇقىق تۋىن قۇرىپ، ٴسوز شىرعاسىن جاساعان قىلىعى تەك دۇنيە جۇزىندەگى ادامدارعا الدامشى، وتىرىكشىنىڭ ناعىز كەيىپ - كەسپىرىن كورسەتەدى.

شينجياڭنىڭ كوركەيىپ - گۇلدەنگەن، داموعان شىنايى بەينەسىن بۇرمالاۋعا جول بەرىلمەيدى. ٴبىز قاتاڭ تۇردە ەل - جۇرتقا بىلاي دەيمىز: كورىكتى شينجياڭنىڭ بايتاق دالاسىندا كوك اسپان، اقشا بۇلتتار كۋا، شينجياڭداعى ٴار ۇلت حالقى كۋا، دۇنيە جۇزىندەگى ٴارقايسى ەلدەگى دوستار، سيلى قوناقتار كۋا، شينجياڭ — “ٴان - ٴبي مەكەنى”، شينجياڭ — “جەمىس - جيدەك مەكەنى”، شينجياڭنىڭ ادامدىق ۇقىق ىستەرى ۇزدىكسىز دامىپ، العا باسىپ، شينجياڭداعى ٴار ۇلت حالقى انارىنىڭ دانىندەي تىعىز ۇيىسىپ، وسى جەردە ىنتىماقتاسا كۇرەس جاساپ، تاماشا باقىتتى تۇرمىستى بىرگە جاراتىپ، وسىنىڭ بارلىعى شىندىق. ال، پومپەونىڭ ايتقانى تۇگەلدەي ويدان قۇراستىرعان، تۇگەلدەي جالعان دۇنيە.

مادەنيەتتىڭ كوركەيىپ - گۇلدەنىپ، داموۋى شينجياڭ ادامدىق ۇقىق ىستەرىنىڭ داموۋىنىڭ ناعىز دالەلى. شينجياڭ از ۇلت مادەنيەتىنە قۇرمەت ەتەدى جانە قورعايدى، اۋتونوميالى رايوندىق ادەبيەت - كوركەمونەرشىلەر بىرلەستىگىندە قازىر ٴار دارەجەلى مۇشەدەن 37 مىڭنان استام ادام بار، مۇنىڭ ىشىندە ۇيعۇر ۇلتىن قامتىعان از ۇلت مۇشەدەن 26 مىڭنان استام ادام بار. شينجياڭ بەلسەندى تۇردە ٴار ۇلت بايىرعى شىعارمالارىن جيناپ، قورعاپ، قۇتقاردى، ۇيعۇر ۇلتىنىڭ جوعالىپ كەتۋگە تاياعان «قۇتتى بىلىگىن» اۋدارىپ باسپادان شىعاردى، قىرعىز ۇلتىنىڭ «ماناس» ەپوسى، موڭعول ۇلتىنىڭ «جاڭعىر» ەپوسى سياقتى كوپتەگەن حالىقتىق اۋىز ادەبيەت تۋىندىلارىن رەتتەپ باسپادان شىعاردى. ۇيعۇردىڭ مۇقام ونەرى، قىرعىزدىڭ «ماناس» ەپوسى يۋنەسكونىڭ “ادامزاتتىڭ بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالارى ۋاكىلدىك تۋىندىلارى تىزىمىنە” ەنگىزىلىپ، شينجياڭداعى ٴار ۇلتتىڭ تاڭداۋلى ٴداستۇرلى مادەنيەتى ٴونىمدى قورعالدى جانە جالعاستىرىلدى. جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىنىڭ باسشىلىعىندا شينجياڭداعى ٴار ۇلت ادەبيەت - كوركەمونەر قىزمەتكەرلەرى وتانشىلدىق جانە ۇلتتار ۇلى ىنتىماعى تۋىن اسقاق جەلبىرەتىپ، شينجياڭ مادەنيەتىنىڭ قۇنارلى توپىراعىنا تامىر تارتىپ، جۇڭحۋا ۇلتى رۋحىن بەينەلەيتىن، شينجياڭنىڭ داموۋىن، العا باسۋىن جانە ٴار ۇلت حالقىنىڭ تاماشا، باقىتتى تۇرمىسىن ايگىلەيتىن ٴبىر توپ تاڭداۋلى تۋىندىلاردى شىعارىپ، جۇڭحۋا ۇلتى كوركەمونەرىنىڭ اسىل قامباسىنداعى جارقىراعان مەرۋەرتتەرگە اينالىپ، دۇنيە ٴجۇزى وركەنيەتىنە شۇعىلالى تاراۋ قوستى.

پومپەو شينجياڭنىڭ ۇلتتار قاتىناسىنا ىرىتكى سالۋ، شينجياڭنىڭ كوركەيىپ - گۇلدەنۋىن، ورنىقتىلىعىن ٴبۇلدىرۋ، جۇڭگونىڭ داموۋىن شاۋجايلاۋ سۇرقيا ماقساتىنا جەتۋ ٴۇشىن اشىقتان - اشىق، كوپە - كورنەۋ قوس ولشەممەن اينالىسىپ، ادامدىق ۇقىقتى قورعاۋدى جەلەۋ ەتىپ، شينجياڭنىڭ اتىنا داق ٴتۇسىرىپ، تۇرپايىلاندىرىپ كورسەتۋگە ۇرىندى، بۇل بۇكىلدەي ەسەپتى قاتە سوققاندىق! شينجياڭ قوعامىنىڭ ورنىقتى، جاراسىمدى، اسا تاماشا جاعدايىن پومپەو الداپ، الجاستىرۋمەن اۋىتقىتا المايدى؛ شينجياڭدا ۇلتتار ىنتىماقتى، ٴدىن جاراسىمدى بولعان وبيەكتيۆ شىندىقتى پومپەو الداۋ ارقىلى تەرىسكە شىعارا المايدى؛ شينجياڭنىڭ حالىق تۇرمىسىن ۇزدىكسىز جاقسارتىپ، ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ باقىتىن كوزدەگەن شىنايى قۇلشىنىسىنا پومپەو وتىرىك ايتۋ ارقىلى كۇيە جاعا المايدى! شينجياڭنىڭ ادەبيەت - كوركەمونەر سالاسى باتىلدىقپەن شينجياڭداعى ٴار ۇلت حالقىمەن بىرگە وتاننىڭ تۇتاستىعىن قورعاۋدىڭ باتىل قورعاۋشىسى بولىپ، قالامدى قارۋ، ادەبيەتتى قانجار ەتىپ، شينجياڭدى بولشەكتەۋگە ۇرىنعان ٴارقانداي كۇشتەرمەن باتىل كۇرەس جاساپ، شينجياڭداعى ٴار ۇلت حالقىنىڭ بىرگە ىنتىماقتاسا كۇرەس جاساپ، بىرگە كوركەيىپ - گۇلدەنىپ، داموعان جاندى امالياتىن دەن قويا، سۇيىسپەنشىلىكپەن، كۇش سالا جازادى.

(باسى 1 - بەتتە)

ول جىل بويى نەگىزگى ساتىدا كونسەرت قويىلاتىندىقتان كوركەمونەردىڭ ومىردەن كەلەتىندىگىن، ومىردەن جوعارى تۇراتىندىعىن ابدەن بىلەدى. ول كۇرەسكەرلەرمەن ارالاسىپ، جاقسى تۋىندىلار شىعارىپ، قوعامدىق سالتقا وسكەلەڭ قاسيەتپەن جەتەكشىلىك ەتۋ — ادەبيەت - كوركەمونەر قىزمەتكەرلەرىنىڭ بورىشى، مىندەتى دەپ قارادى.

اۋتونوميالى رايوندىق ساياسي كەڭەستىڭ مۇشەسى يۋە فىڭ جەكەلىك مەديا جۇمىستارىمەن اينالىسۋشى. ول بىلاي دەپ قارادى: سوڭعى جىلدارى شينجياڭدا ورنىقتىلىقتىڭ پايداسى ۇزدىكسىز جارىققا شىعىپ، شينجياڭدا تۇرمىس كەشىرىپ جاتقان ٴار ۇلت حالقى جانىندا تۋعان ۇزگەرىستەردى شىنايى سەزىندى. كوپشىلىك شىنايى مىسالدار ارقىلى شينجياڭ حيكايالارىن جاقسى ايتىپ، شينجياڭنىڭ وبرازىن كورسەتىپ، ٴتىپتى دە كوپ ادامنىڭ جاڭا داۋىردەگى شينجياڭدى تانۋىنا، وسىزاماندانعان شينجياڭدى تۇسىنۋىنە، شۋاقتى شينجياڭدى تاراتۋىنا مۇمكىندىك جاسادى.

كاسىپتى گۇلدەندىرىپ، مادەنيەت ىستەرىن گۇلدەندىرۋ

نەگىزگى اۋەندەگى كينونى كوركەمونەرلەندىرۋگە، تيپتەندىرۋگە ىزدەنىس جاساۋ جاعىندا شينجياڭنىڭ رەفورما جاساپ، ەسىك اشقاندىعىنىڭ 40 جىلدىعىن جىرلايتىن كينوسى «ٴومىر اعىسىندا» ەل ٴىشى - سىرتىنداعى كينو فەستيۆالدارىندا ەڭ كوپ سىيلىق الدى، بەلەت كىرىسى ەڭ جاقسى بولدى. اۋتونوميالى رايوندىق ساياسي كەڭەستىڭ مۇشەسى گاۋ حۋاڭگاڭ وسى كينونىڭ جاساۋشىسى رەتىندە كوپ اسەرگە يە بولعان، “وڭ ەنەرگيا تاراتۋ، نەگىزگى اۋەندى اسقاقتاتۋ — شىعارماشىلىقتىڭ نەگىزگى ٴتۇيىنى، شينجياڭداعى مادەنيەتپەن نارلەندىرۋدى ىلگەرىلەتۋدە مەن نەگىزگى اۋەندەگى كينونىڭ جاساپ الىنۋدىق وي جەلىسى مەن فورما، ۇلگىسىن ونان ارى كەڭەيتىپ، حالىققا اناعۇرلىم جاقىن، اناعۇرلىم تاماشا، اناعۇرلىم ٴوتىمدى شينجياڭ مادەنيەتىنىڭ ايقىن تاڭباسى بار كينولاردى تۇسىرەمىن”، - دەدى ول.

شينجياڭداعى مادەنيەتپەن نارلەندىرۋ ادەبيەت، كينو، مۋزىكا، اسەمونەر، ٴبي سياقتى ٴداستۇرلى كوركەمونەر تۇرلەرىنە ومىرشەڭ كۇش قوسىپ قانا قويماي، ٴار ۇلت ەگىنشى - مالشىلارىنىڭ قالتاسىنىڭ قامپايۋىنا، رۋحىنىڭ كوتەرىلۋىنە مۇمكىندىك جاسايدى. وسى بىرنەشە جىلدا مادەنيەت + ساياحات ٴۇرىمجى قالا ماڭىنداعى اۋىل - قىستاقتاردىڭ ساياحات كاسىبىنىڭ تيپىنىڭ وزگەرىپ، دارەجەسىنىڭ جوعارىلاۋىنا مۇمكىندىك جاسادى، وزىندىك ەرەكشەلىككە يە ساياحات شاعىن قالاشىقتارىنان ساياحاتشىلاردىڭ اياعى ۇزىلمەيتىن بولدى. ەڭ تيپتىك ەرەكشەلىككە يە بولعانى ٴۇرىمجى اۋدانى شۋيشيگوۋ قالاشىعىنىڭ شياۋدۇڭگوۋ قىستاعى، قىستاق تۇرعىندارى قونىس ورتاسىن جونگە سالۋمەن ۇشتاستىرىپ، اعاش ەگىپ، كوگالداندىرىپ، 1000 مۇلىق گۇلباقشا قالىپتاستىردى، ساياحاتتان ٴبىرتالاي كىرىس كىردى. “شينجياڭداعى مادەنيەتپەن نارلەندىرۋ جۇرەكتى نارلەندىرەدى، تۇرمىستى ٴتىپتى دە نارلەندىرەدى”. اۋتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايىنىڭ ۋاكىلى ۋاڭ يۋەفۋ شياۋدۇڭگوۋ قىستاعى قىستاق تۇرعىندار كوميتەتىنىڭ مەڭگەرۋشىسى، ول كىرىسۋ ٴتۇيىنىن ٴداپ باسىپ تاپسا بولعانى مادەنيەت پەن ساياحاتتىڭ تەرەڭ توعىسىپ، جاڭا داۋ جولىن تابۋعا بولاتىندىعىن ٴبىلدىردى.

اۋتونوميالى رايوندىق ساياسي كەڭەستىڭ مۇشەسى ياۋ شينكۋي شينجياڭنىڭ جەلقى شارۋاشىلىعىنىڭ داۋ جاعدايىن تانىستىردى. ول بىلاي دەپ قارادى: جەلقى شارۋاشىلىعىنىڭ وزىپ شىققانى سياقتى بەيزاتتىق مادەني مۇرا مادەنيەت جاسامپازدىعى، سيفرلى مۇراجاي، زەرتتەۋ، وقىتۋ جاڭا قالاشىعى قۇرىلىسى سياقتى كوپ ٴتۇرلى كۇيدەگى مادەنيەت كاسىپ سالالارى قارىشتاپ كوركەيۋدە، “شينجياڭداعى مادەنيەتپەن نارلەندىرۋ كاسىپ سالاسىنىڭ تىرەگىنەن ايىرىلا المايدى، سونداي - اق جاڭا كاسىپ سالاسىنىڭ، جاڭا كاسىپ كۇيلەرىنىڭ جارىققا شىعۋىنا دا دەم بەرەتىنى داۋسىز”.

تىلەكتەردى ۇيىستىرىپ، جۇڭحۋا ۇلتى ورتاق تۇلعا تانىمىن بەرىك ورناتۋ

“شينجياڭداعى مادەنيەتپەن نارلەندىرۋدە ادام — نەگىزگى تۇلعا، مادەنيەتتى ادام جاراتادى ٴارى كەلەسى ۇرپاقتارعا ٴنار بەرەدى”. مۇشە جياڭ پيڭان بىلاي دەپ قارادى: شينجياڭ جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ تاڭداۋلى ٴداستۇرلى مادەنيەتى، ٴار الۋان ۇلتتىق سالت - سانا، كوركەم تابيعات كورىنىستەرى سياقتى وزگەشە باسىمدىقتاردى ونان ارى ساۋلەلەندىرىپ، ۇلتتاردىڭ جاراسىمدى تاتۋلىعى، ٴبىر جاعادان باس، ٴبىر جەڭنەن قول شىعارۋى، جاراسىمدى داموۋ، بىرگە ىنتىماقتاسا كۇرەس جۇرگىزۋ ارقىلى قالىپتاستىرعان تاسقىنداعان رۋحىن ويداعىداي ايگىلەپ، اناعۇرلىم كوپ شينجياڭدىقتاردىڭ شينجياڭداعى مادەنيەتپەن نارلەندىرۋ بارىسىندا وزدەرىنىڭ كەلبەتىن كورۋىنە مۇمكىندىك جاساۋ كەرەك.

مۇشە گاۋ حۋاڭگاڭ بىلاي دەپ قارادى: شينجياڭداعى مادەنيەتپەن نارلەندىرۋدە مەن ۇشتاستىرۋدا كينودا بەينەلەنگەن كەيىپكەرلەر وبرازى، ٴسوز جوق، حالىقتان كەلۋى، حالىق اراسىندا تامىر تارتۋى كەرەك. ساعىم ارقىلى ۇلى حالىقتى، ۇلى ٴداۋىردى جىرلاعاندا عانا كورەرمەندەردىڭ ۇندەستىگىن تۋدىرىپ، مادەنيەتتىڭ جۇرت تىلەگىن ۇيىستىرۋ، كۇش ۇيىستىرۋ وزگەشە رولىن ساۋلەلەندىرۋگە بولادى.

كوپشىلىك بىلاي دەپ قارادى: شينجياڭداعى مادەنيەتپەن نارلەندىرۋدە، ٴسوز جوق، ادامدى نارلەندىرىپ، جۇرەكتى نارلەندىرىپ، جۇڭحۋا ۇلتى ورتاق تۇلعا تانىمىن جۇرەكتىڭ تەرەڭ تۇكپىرىنە تامىر تارتتىرۋ كەرەك.

اۋتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايىنىڭ ۋاكىلى سۇڭ لين بىلاي دەپ قارادى: شينجياڭداعى ٴار ۇلت بۇقاراسى ۇزاق ۋاقىت ارالاسۋ بارىسىندا بىرگە قونىستانىپ، بىرگە ۇيرەنىپ، ٴوزارا كومەكتەسىپ، ٴبىر - بىرىمەن توعىسىپ، بىتە قايناسقان داموۋ ارناسىن قالىپتاستىردى. شينجياڭداعى مادەنيەتپەن نارلەندىرۋ ينجەنەرياسىن ىشكەرىلەي اتقارۋدا “ٴۇشتىڭ ٴبىر - بىرىنەن ايىرىلا الماۋ” يدەياسىن بەرىك ورناتىپ، جۇڭحۋا ۇلتى ورتاق تۇلعا تانىمىن بەرىك ورناتىپ، ۇلتتاردىڭ كەڭ كولەمدە ارالاسۋىن، جاپپاي ىشتەسۋىن، تەرەڭ توعىسۋىن جەبەۋ كەرەك.

مۇشە يۋە فىڭ مىنانى ٴبىلدىردى: شينجياڭداعى مادەنيەتپەن نارلەندىرۋدى ىشكەرىلەي ىلگەرىلەتكەندە ٴار ۇلت حالقىنىڭ اناعۇرلىم تەرەڭ، اناعۇرلىم ۇزبەي جالعاساتىن وتاندى، شينجياڭدى ٴسۇيۋ سەزىمى قالىپتاسىپ، گۇلدەنگەن، شۇعىلالى جۇڭحۋا مادەنيەتىن بىرگە جاراتاتىندىعى ٴسوزسىز.